

Introducere în teoria fasciculelor

Mihai-Sorin Stupariu

Sem. al II-lea, 2013-2014

De ce fascicule?

- ▶ **Problematizare (euristic).** Considerăm $(\mathbb{R}^2, \tau_{can})$ — diverse structuri (naturale):
  - varietate $\mathcal{C}^0$ (topologică)
  - varietate $\mathcal{C}^\infty$ (diferențiabilă)
  - varietate $\mathcal{C}^\omega$ (analitică)

De ce fascicule?

- ▶ **Problematizare (euristic).** Considerăm $(\mathbb{R}^2, \tau_{can})$ — diverse structuri (naturale):
  - varietate $\mathcal{C}^0$ (topologică)
  - varietate $\mathcal{C}^\infty$ (diferențiabilă)
  - varietate $\mathcal{C}^\omega$ (analitică)
- ▶ **Cum se poate distinge între aceste structuri?**

De ce fascicule?

- ▶ **Problematizare (euristic).** Considerăm $(\mathbb{R}^2, \tau_{can})$ — diverse structuri (naturale):
  - varietate $\mathcal{C}^0$ (topologică)
  - varietate $\mathcal{C}^\infty$ (diferențiabilă)
  - varietate $\mathcal{C}^\omega$ (analitică)
- ▶ **Cum se poate distinge între aceste structuri?**
- ▶ Cu ajutorul funcțiilor "specifice" (continue, $\mathcal{C}^\infty$, analitice)

De ce fascicule?

- ▶ **Problematizare (euristic).** Considerăm $(\mathbb{R}^2, \tau_{can})$ — diverse structuri (naturale):
  - varietate $\mathcal{C}^0$ (topologică)
  - varietate $\mathcal{C}^\infty$ (diferențiabilă)
  - varietate $\mathcal{C}^\omega$ (analitică)
- ▶ **Cum se poate distinge între aceste structuri?**
- ▶ Cu ajutorul funcțiilor "specifice" (continue, $\mathcal{C}^\infty$, analitice)
- ▶ De fapt: cu ajutorul conceptului de **fascicul** $\mathcal{F}$ pe un spațiu topologic X .

De ce fascicule?

- ▶ **Problematizare (euristic).** Considerăm $(\mathbb{R}^2, \tau_{can})$ — diverse structuri (naturale):
  - varietate $\mathcal{C}^0$ (topologică)
  - varietate $\mathcal{C}^\infty$ (diferențiabilă)
  - varietate $\mathcal{C}^\omega$ (analitică)
- ▶ **Cum se poate distinge între aceste structuri?**
- ▶ Cu ajutorul funcțiilor "specifice" (continue, $\mathcal{C}^\infty$, analitice)
- ▶ De fapt: cu ajutorul conceptului de **fascicul** $\mathcal{F}$ pe un spațiu topologic X .
- ▶ **Cum pot fi manevrate / utilizate fasciculele?**

De ce fascicule?

- ▶ **Problematizare (euristic).** Considerăm $(\mathbb{R}^2, \tau_{can})$ — diverse structuri (naturale):
  - varietate $\mathcal{C}^0$ (topologică)
  - varietate $\mathcal{C}^\infty$ (diferențiabilă)
  - varietate $\mathcal{C}^\omega$ (analitică)
- ▶ **Cum se poate distinge între aceste structuri?**
- ▶ Cu ajutorul funcțiilor "specifice" (continue, $\mathcal{C}^\infty$, analitice)
- ▶ De fapt: cu ajutorul conceptului de **fascicul** $\mathcal{F}$ pe un spațiu topologic X .
- ▶ **Cum pot fi manevrate / utilizate fasciculele?**
- ▶ Cu ajutorul **grupurilor de coomologie**: grupuri de coomologie cu valori în $\mathcal{F}$, notate $H^p(X, \mathcal{F})$ ($p = 0, 1, 2, \dots$).

De ce fascicule?

- ▶ **Problematizare (problema Mittag-Leffler).**

De ce fascicule?

- ▶ **Problematizare (problema Mittag-Leffler).**
  - ▶ Fie S o suprafață Riemann.

De ce fascicule?

- ▶ **Problematizare (problema Mittag-Leffler).**
  - ▶ Fie S o suprafață Riemann.
  - ▶ Pentru $p \in S$, o parte principală în $p \in S$ este o funcție meromorfă, având o reprezentare de forma $\sum_{n=1}^{\infty} a_n z^{-n}$ într-un sistem de coordonate centrat în p .

De ce fascicule?

► Problematizare (problema Mittag-Leffler).

- Fie S o suprafață Riemann.
- Pentru $p \in S$, o parte principală în $p \in S$ este o funcție meromorfă, având o reprezentare de forma $\sum_{n=1}^{\infty} a_n z^{-n}$ într-un sistem de coordonate centrat în p .
- De fapt: o parte principală este un element al grupului $\mathcal{M}_p/\mathcal{O}_p$, unde $\mathcal{O}_p$ este inelul local al funcțiilor olomorfe definite în jurul lui p și $\mathcal{M}_p$ este corpul funcțiilor meromorfe.

De ce fascicule?

► Problematizare (problema Mittag-Leffler).

- Fie S o suprafață Riemann.
- Pentru $p \in S$, o parte principală în $p \in S$ este o funcție meromorfă, având o reprezentare de forma $\sum_{n=1}^{\infty} a_n z^{-n}$ într-un sistem de coordonate centrat în p .
- De fapt: o parte principală este un element al grupului $\mathcal{M}_p / \mathcal{O}_p$, unde $\mathcal{O}_p$ este inelul local al funcțiilor olomorfe definite în jurul lui p și $\mathcal{M}_p$ este corpul funcțiilor meromorfe.
- Fie $(p_k)_{k=1, \dots, N} \subset S$ o submulțime finită a lui S .

De ce fascicule?

► Problematizare (problema Mittag-Leffler).

- Fie S o suprafață Riemann.
- Pentru $p \in S$, o parte principală în $p \in S$ este o funcție meromorfă, având o reprezentare de forma $\sum_{n=1}^{\infty} a_n z^{-n}$ într-un sistem de coordonate centrat în p .
- De fapt: o parte principală este un element al grupului $\mathcal{M}_p / \mathcal{O}_p$, unde $\mathcal{O}_p$ este inelul local al funcțiilor olomorfe definite în jurul lui p și $\mathcal{M}_p$ este corpul funcțiilor meromorfe.
- Fie $(p_k)_{k=1, \dots, N} \subset S$ o submulțime finită a lui S .
- Pentru fiecare p_k este fixată o parte principală f_k .

De ce fascicule?

► Problematizare (problema Mittag-Leffler).

- Fie S o suprafață Riemann.
- Pentru $p \in S$, o parte principală în $p \in S$ este o funcție meromorfă, având o reprezentare de forma $\sum_{n=1}^{\infty} a_n z^{-n}$ într-un sistem de coordonate centrat în p .
- De fapt: o parte principală este un element al grupului $\mathcal{M}_p / \mathcal{O}_p$, unde $\mathcal{O}_p$ este inelul local al funcțiilor olomorfe definite în jurul lui p și $\mathcal{M}_p$ este corpul funcțiilor meromorfe.
- Fie $(p_k)_{k=1, \dots, N} \subset S$ o submulțime finită a lui S .
- Pentru fiecare p_k este fixată o parte principală f_k .
- Există o funcție meromorfă f , definită pe S , olomorfă pe $S \setminus (p_k)_{k=1, \dots, N}$ și pentru care partea principală în p_k este egală cu f_k ?

De ce fascicule?

► Problematizare (problema Mittag-Leffler).

- Fie S o suprafață Riemann.
- Pentru $p \in S$, o parte principală în $p \in S$ este o funcție meromorfă, având o reprezentare de forma $\sum_{n=1}^{\infty} a_n z^{-n}$ într-un sistem de coordonate centrat în p .
- De fapt: o parte principală este un element al grupului $\mathcal{M}_p/\mathcal{O}_p$, unde $\mathcal{O}_p$ este inelul local al funcțiilor olomorfe definite în jurul lui p și $\mathcal{M}_p$ este corpul funcțiilor meromorfe.
- Fie $(p_k)_{k=1,\dots,N} \subset S$ o submulțime finită a lui S .
- Pentru fiecare p_k este fixată o parte principală f_k .
- Există o funcție meromorfă f , definită pe S , olomorfă pe $S \setminus (p_k)_{k=1,\dots,N}$ și pentru care partea principală în p_k este egală cu f_k ?

► Trecerea de la local la global.

Teme abordate

- ▶ (Pre)fascicule: definiții și exemple.

Teme abordate

- ▶ (Pre)fascicule: definiții și exemple.
- ▶ Unele construcții naturale nu "funcționează": conceptele de spațiu etalat și de fascicul asociat unui prefascicul.

Teme abordate

- ▶ (Pre)fascicule: definiții și exemple.
- ▶ Unele construcții naturale nu "funcționează": conceptele de spațiu etalat și de fascicul asociat unui prefascicul.
- ▶ Morfisme.

Teme abordate

- ▶ (Pre)fascicule: definiții și exemple.
- ▶ Unele construcții naturale nu "funcționează": conceptele de spațiu etalat și de fascicul asociat unui prefascicul.
- ▶ Morfisme.
- ▶ Construcții "standard".

Teme abordate

- ▶ (Pre)fascicule: definiții și exemple.
- ▶ Unele construcții naturale nu "funcționează": conceptele de spațiu etalat și de fascicul asociat unui prefascicul.
- ▶ Morfisme.
- ▶ Construcții "standard".
- ▶ Fascicule de module.

Teme abordate

- ▶ (Pre)fascicule: definiții și exemple.
- ▶ Unele construcții naturale nu "funcționează": conceptele de spațiu etalat și de fascicul asociat unui prefascicul.
- ▶ Morfisme.
- ▶ Construcții "standard".
- ▶ Fascicule de module.
- ▶ Coomologie cu valori într-un fascicul (fascicule *aciclice*, fascicule flasce).

Teme abordate

- ▶ (Pre)fascicule: definiții și exemple.
- ▶ Unele construcții naturale nu "funcționează": conceptele de spațiu etalat și de fascicul asociat unui prefascicul.
- ▶ Morfisme.
- ▶ Construcții "standard".
- ▶ Fascicule de module.
- ▶ Coomologie cu valori într-un fascicul (fascicule *aciclice*, fascicule flasce).
- ▶ Teorema lui de Rham: legătura cu grupurile de coomologie de Rham (fascicule moi, fascicule fine).

Teme abordate

- ▶ (Pre)fascicule: definiții și exemple.
- ▶ Unele construcții naturale nu "funcționează": conceptele de spațiu etalat și de fascicul asociat unui prefascicul.
- ▶ Morfisme.
- ▶ Construcții "standard".
- ▶ Fascicule de module.
- ▶ Coomologie cu valori într-un fascicul (fascicule *aciclice*, fascicule flasce).
- ▶ Teorema lui de Rham: legătura cu grupurile de coomologie de Rham (fascicule moi, fascicule fine).
- ▶ Coomologie Čech: instrument de calcul pentru grupurile de coomologie.

Teme abordate

- ▶ (Pre)fascicule: definiții și exemple.
- ▶ Unele construcții naturale nu "funcționează": conceptele de spațiu etalat și de fascicul asociat unui prefascicul.
- ▶ Morfisme.
- ▶ Construcții "standard".
- ▶ Fascicule de module.
- ▶ Coomologie cu valori într-un fascicul (fascicule *aciclice*, fascicule flasce).
- ▶ Teorema lui de Rham: legătura cu grupurile de coomologie de Rham (fascicule moi, fascicule fine).
- ▶ Coomologie Čech: instrument de calcul pentru grupurile de coomologie.
- ▶ *Clasificarea fibratelor vectoriale olomorfe de rang 1.*

Teme abordate

- ▶ (Pre)fascicule: definiții și exemple.
- ▶ Unele construcții naturale nu "funcționează": conceptele de spațiu etalat și de fascicul asociat unui prefascicul.
- ▶ Morfisme.
- ▶ Construcții "standard".
- ▶ Fascicule de module.
- ▶ Coomologie cu valori într-un fascicul (fascicule *aciclice*, fascicule flasce).
- ▶ Teorema lui de Rham: legătura cu grupurile de coomologie de Rham (fascicule moi, fascicule fine).
- ▶ Coomologie Čech: instrument de calcul pentru grupurile de coomologie.
- ▶ *Clasificarea fibratelor vectoriale olomorfe de rang 1.*
- ▶ *Teorema Hirzebruch-Riemann-Roch.*

Bibliografie

1. G.E. Bredon, *Sheaf theory*, Springer, 1997.
  2. Al. Dimca, *Sheaves in topology*, Springer, 2004.
  3. R. Godement, *Topologie algébrique et théorie des faisceaux*, Hermann, Paris, 1973.
  4. M. Kashiwara, P. Schapira, *Categories and sheaves*, Springer, 2006.
  5. I. Strooker, *Introduction to categories, homological algebra and sheaf cohomology*, Cambridge Univ. Press, 2008.
-
6. J.P. Demailly, *Complex Analytic and Differential Geometry*, 2012.
<http://www-fourier.ujf-grenoble.fr/~demailly/manuscripts/agbook.pdf>
  7. P. Griffiths, J. Harris, *Principles of Algebraic Geometry*, Wiley, 1978.
  8. R. Hartshorne, *Algebraic Geometry*, Springer, 1977.
  9. R. Vakil, *Foundations of Algebraic Geometry*, 2012.
<http://math.stanford.edu/~vakil/216blog/FOAGjun1113public.pdf>
  10. F. W. Warner, *Foundations of Differentiable Manifolds and Lie Groups*, Springer, 1983.
  11. R.O. Wells, *Differential analysis on complex manifolds*, ediția a III-a, Springer, 2008.